

Historia Wojewódzkiej Przychodni Skórno-Wenerologicznej w Rzeszowie

The history of Voivodship Dermatological and Venereological Outpatient Clinic in Rzeszów

Stanisław Bajcar¹, Robert Kijowski², Małgorzata Żychowska³, Adam Reich^{2, 3}

¹*Prywatny Gabinet Lekarski Stanisław Bajcar w Rzeszowie*

²*Klinika Dermatologii, Kliniczny Szpital Wojewódzki nr 1 im. F. Chopina w Rzeszowie*

³*Zakład Dermatologii, Instytut Nauk Medycznych, Kolegium Nauk Medycznych, Uniwersytet Rzeszowski*

STRESZCZENIE

W niniejszej pracy przedstawiono historię Wojewódzkiej Przychodni Skórno-Wenerologicznej (WPS-W) w Rzeszowie, która powstała w 1963 roku. Pierwotnie WPS-W miała za zadanie zwalczanie i kontrolę epidemiologiczną chorób przenoszonych drogą płciową oraz była placówką diagnostyczno-konsultacyjną chorób skóry dla innych poradni dermatologicznych z terenu ówczesnego województwa rzeszowskiego. Pierwszym kierownikiem WPS-W została lek. Krystyna Kuźniar, która kierowała nią w latach 1963–1982. W czasie swojego istnienia WPS-W w Rzeszowie podlegała stałej rozbudowie i przekształceniom, zmianie ulegała także jej rola w poszczególnych okresach. Niezależnie od zachodzących zmian, od momentu powstania cieszyła i cieszy się wśród pacjentów niezmiennie dobrą opinią i uznaniem.

Forum Derm. 2021; 7, 1: 1–3

Słowa kluczowe: historia medycyny, dermatologia, zdrowie publiczne

ABSTRACT

Here, we present the history of the Provincial Cutaneous-Venereological Outpatient Clinic in Rzeszów, which was established in 1963. Originally, the Provincial Cutaneous-Venereological Outpatient Clinic was tasked with combating and epidemiological control of sexually transmitted diseases and was a diagnostic and consultation centre for skin diseases for other dermatological outpatient clinics in the Rzeszowskie voivodship. The first head of the Provincial Cutaneous-Venereological Outpatient Clinic was Dr Krystyna Kuźniar, who managed it in the years 1963–1982. During its existence, the Provincial Cutaneous-Venereological Outpatient Clinic was constantly expanded and transformed, its role also changed in particular periods. Regardless of the changes taking place, since its inception, it has enjoyed and enjoys a consistently good reputation and recognition among patients.

Forum Derm. 2021; 7, 1: 1–3

Key words: history of medicine, dermatology, public health

Wojewódzka Przychodnia Skórno-Wenerologiczna (WPS-W) powstała w 1963 roku i pierwotnie była zlokalizowana przy Placu Wolności w Rzeszowie. Głównym celem powstania WPS-W było zwalczanie i kontrola epidemiologiczna chorób wenerycznych (chorób przenoszonych drogą płciową). Ponadto była również placówką diagnostyczno-konsultacyjną chorób skóry dla innych poradni dermatologicznych z terenu województwa rzeszowskiego. Pierwszym kierownikiem WPS-W została lek. Krystyna Kuźniar, specjalista dermato-

log-wenerolog. Krystyna Kuźniar kierowała WPS-W w latach 1963–1982. W tym okresie pełniła również funkcję konsultanta wojewódzkiego do spraw dermatologii i wenerologii. W ciągu kilku pierwszych lat działalności (do 1969 r.) lek. Krystyna Kuźniar zorganizowała dobrze funkcjonującą przychodnię z zapleczem diagnostyczno-laboratoryjnym oraz sprawną sekcją organizacyjno-epidemiologiczną. W okresie kierownictwa lek. Krystyny Kuźniar w WPS-W zatrudnieni byli następujący lekarze dermatologów-wenerolo-

Adres do korespondencji:

prof. dr hab. n. med. Adam Reich, Zakład i Klinika Dermatologii, Instytut Nauk Medycznych, Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego
ul. Szopena 2, 35–312 Rzeszów, tel. 605 076 722, e-mail: adi_medicalis@go2.pl

dzy: Alicja Nurek, Teresa Buczek-Chruszczyk, Tadeusz Hołowaty, Stanisława Żurkowska oraz Krystyna Niedzielska. W ramach WPS-W funkcjonowały niżej wymienione jednostki.

Pracownia Serologii Kiły, która powstała w pierwszej kolejności i którą kierowali kolejno: lek. wet. Edward Drozd, a następnie mgr farm. Stanisława Kupiec i lek. Teresa Zagórska-Fic, specjalista dermatolog-wenerolog, wraz z dobrze wyszkoloną kadrą лаборantek i pomocy laboratoryjnych. Pracownia wykonywała badania profilaktyczne (tzw. WR) dla jednostek służby zdrowia z całego województwa rzeszowskiego, a specjalistyczne badania serologiczne (FTA, FTA-ABS, TPHA, odczyn Nelsona) dla oddziałów dermatologicznych i poradni dermatologicznych z terenu województwa rzeszowskiego zajmujących się diagnostyką i leczeniem kiły.

Ambulatorium wraz z Pracownią Diagnostyki Bakteriologicznej Chorób Przenoszonych Drogą Płciową. Pracownią kierowała mgr Maria Karp-Damdin, mikrobiolog, z pomocą dwóch лаборantek i jednej pomocy laboratoryjnej. Pracownia wykonywała badania w kierunku rzeżączki, rzesistkowicy, chlamydiozy oraz drożdżakowych zakażeń dróg moczowo-płciowych. Pracownia była także zapleczem diagnostycznym dla Poradni Nocnej (przy ul. Kochanowskiego w Rzeszowie), w której WPS-W zabezpieczała dyżury wenerologiczne dla całego województwa rzeszowskiego do roku 1993, w którym to zakończono tego rodzaju usługi.

Centralna Kartoteka (Centralny Rejestr Chorych „W”) — sekcja metodyczno-organizacyjna zajmująca się epidemiologią diagnozowanych i leczonych chorych na choroby przenoszone drogą płciową. Ważnym elementem pracy epidemiologicznej były regularne kontrole terenowych poradni dermatologicznych przez kierownika WPS-W wraz z pracownikami sekcji Centralnego Rejestru Chorych „W”. W wyniku systematycznych kontroli epidemiologicznych i konsultacji chorych w terenowych poradniach dermatologicznych obserwowano radykalny spadek zachorowań na kiłę i inne choroby przenoszone drogą płciową.

Pracownia Mikologiczna została zorganizowana w latach 1972–1974, a kierowała nią mgr biol. Renata Dietrich, która do pomocy miała jedną лаборantkę i pomoc laboratoryjną. Pracownia ta prowadziła pełną diagnostykę mikologiczną skóry i przydatków. Była to pierwsza pracownia mikologiczna na terenie województwa rzeszowskiego.

Poradnia Dermatologiczna Konsultacyjna prowadziła konsultacje trudnych diagnostycznie przypadków dermatoz, jak również wykonywała regularne bieżące przyjęcia chorych, biopsje diagnostyczne skóry i zabiegi elektrokoagulacji.

W roku 1982 lek. Krystyna Kuźniar odeszła na emeryturę, a w wyniku przeprowadzonego postępowania konkursowego kierownikiem WPS-W został dr n. med. Stanisław Bajcar, specjalista dermatolog-wenerolog, patomorfolog. Stanowisko kierownika objął 1 kwietnia 1983 roku i pełnił je do 2003 roku. W tym okresie w WPS-W współpracowała

z następującymi specjalistami: dr n. med. Julianem Kostolowskim, Krystyną Niedzielską, Teresą Zagórską-Fic, Barbarą Bajor, Marią Baran, Maciejem Tabiszem, dr n. med. Zofią Pielą i dr n. med. Robertem Kijowskim. W okresie kierowania WPS-W przez dr n. med. Stanisława Bajcara nastąpiły dalsze zmiany organizacyjne. Powstała Poradnia Alergologiczna Chorób Skóry oraz gabinet wykonywania testów alergologicznych (testy typu „prick”, testy płatkowe), a po otrzymaniu aparatu i odczynników z firmy 3M Diagnostic System (Fluorofast) pojawiła się możliwość diagnostyki immunoenzymatycznej oznaczania alergenowo-swoistych przeciwciał IgE, jak również całkowitego IgE w surowicy krwi u chorych na atopowe zapalenie skóry i inne choroby atopowe.

W roku 1984 został zorganizowany Gabinet Kriochirurgii i Krioterapii Chorób Skóry. Zakup aparatu do kriochirurgii ciekłym azotem pozwolił na szersze i bardziej precyzyjne leczenie stanów przednowotworowych, nowotworów skóry łagodnych i złośliwych, włókniaków miękkich, brodawek zwykłych i innych zmian skórnych.

W roku 1990 zorganizowano Gabinet Światłolecznictwa Chorób Skóry. Po zakupieniu lampy do naświetleń terapeutycznych typu „PSORILUX” 3050 rozpoczęto regularną terapię chorych na łuszczycę i inne schorzenia skóry.

W roku 1994 rozpoczęto systematyczne badania dermatoskopowe zmian barwnikowych skóry przy pomocy dermatoskopu Delta HEINE Optotechnik oraz wykonywanie zdjęć dermatoskopowych przy pomocy Dermatophotu firmy HEINE Optotechnik. Badania te były prowadzone przy pomocy wcześniej przygotowanego protokołu. Po pięciu latach przeanalizowano protokoły z tych badań, a wyniki posłużyły do ustalenia prognoz i zagrożeń dotyczących zachorowalności na czerniaka skóry w Polsce południowo-wschodniej. Powstałe obrazy dermatoskopowe i uzyskane wyniki badań były podstawą do wydania „Atlasu diagnostyki zmian barwnikowych skóry” w 2000 roku przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

W roku 1995 otwarto w WPS-W przy ulicy Warzywnej 3 w Rzeszowie Gabinet Dermatocirurgiczny, w którym usuwano podejrzane zmiany melanocytowe po wcześniej wykonanej diagnostyce dermoskopowej. Ponadto usuwano zmiany skórne przednowotworowe, nowotwory skóry, łagodne zmiany nowotworowe oraz wykonywano bieżące biopsje diagnostyczne.

W 1996 roku rozszerzono diagnostykę w Pracowniach Diagnostyki Bakteriologicznej i Mikologicznej, wprowadzając podłoża transportowe i selektywne. W Pracowni Serologii Kiły poszerzono zakres badań serologicznych o diagnostykę ludzkiego wirusa niedoboru odporności (HIV, *human immunodeficiency virus*).

Na przełomie 2000 i 2001 roku, w związku reorganizacją placówek medycznych w samodzielne jednostki, WPS-W została przekształcona w Poradnię Dermatologiczną

ną Samodzielnego Publicznego Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego (WZS) przy ulicy Warzywnej w Rzeszowie. W związku ze zwiększającą się z roku na rok liczbą konsultowanych i leczonych pacjentów, a co za tym idzie z rosnącymi potrzebami, w 2004 roku poradnia wzbogaciła się o nowo zakupiony sprzęt: nowszej generacji aparaty do kriochirurgii na podtlenek azotu AK-1 oraz do elektrochirurgii Eltron 80. W ramach Poradni Dermatologicznej w 2004 roku powstała Poradnia Chirurgii Onkologicznej, w której zatrudniony został dr n. med. Lesław Szczerba i lek. Rafał Rylski. Dzięki nowej poradni zwiększył się zakres usług medycznych dla pacjentów WZS, a współpraca dermatologów i chirurgów pozwoliła na szybszą diagnostykę oraz leczenie pacjentów ze stanami przednowotworowymi i nowotworami skóry. Jednocześnie dermatolodzy mogli poszerzyć swoje dotychczasowe doświadczenie o podstawowe umiejętności chirurgiczne. W 2007 roku, dzięki pozyskaniu środków finansowych przez kierownictwo WZS, zakupiono nowoczesną lampę kabinową

MediSun 2800-L-C-AB do fototerapii chorób skóry. Dzięki nowej inwestycji udało się wymienić stary, wysłużony już sprzęt do fototerapii, a Poradnia Dermatologiczna WZS została drugą w Rzeszowie, po Oddziale Dermatologicznym Szpitala Wojewódzkiego Nr 1 im. F. Chopina, placówką, gdzie była prowadzona fototerapia PUVA i UVB 311.

Zespół lekarzy pracujących w Poradni Dermatologicznej, przez wiele lat w niezmiennym składzie, po 2010 roku uzyskał wsparcie nowych specjalistów: w 2011 roku rozpoczęła pracę lek. Joanna Wróblewska, po 2015 roku lek. Anna Małek oraz lek. Paulina Pochwałowska. Poradnia Dermatologiczna WZS od momentu jej powstania do chwili obecnej cieszy się wśród pacjentów niezmiennie dobrą opinią i uznaniem, co przekłada się w życiu codziennym na liczbę udzielanych porad lekarskich.

Konflikt interesów

Autorzy nie zgłaszają konfliktu interesów.